

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Sajtó etika és deontológia

2024/2025-ös tanév

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Kar	Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudomány
1.3. Intézet	Újságírás és Digitális Média
1.4. Szakterület	Kommunikációtudomány
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Szak / Képesítés	Újságírás
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Sajtó etika és deontológia			Tantárgy kódja	ULM3422		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Ungvári-Zrínyi Imre egyetemi docens						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Ungvári-Zrínyi Imre egyetemi docens						
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés mód	V	2.7. Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4. Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
3.5.1. A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
3.5.2. Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
3.5.3. Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
3.5.4. Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
3.5.5. Vizsgák					3
3.5.6. Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni munka össz-óraszámja					58
3.8. A félév össz-óraszámja					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C1.3.A szakterület tevékenységeinek szervezéséhez és működéséhez kapcsolódó deontológiai alapelvek és etikai normák alkalmazása, a szakma szervezési módjának és értékeinek leírása. • C1.4. A nemzeti és európai jogszabályok alkalmazása a tájékoztatáshoz való szabad hozzáférés, szellemi tulajdon, szerzői jog, copyright tekintetében a szakmai kommunikációs és a dokumentációs tevékenység során. • C4.3.A szakmai viselkedés irányítása a nyilvános térben tevékenykedő felelős kommunikátori pozíció kontextusában, betartva az elismert szakmai normákat
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT1. Egyes szokványos szakmai problémáknak – elméleti és gyakorlati indoklás melletti – reális megvitatása, hatékony és deontológiai megoldása érdekében

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri a nyilvános kommunikáció és a szerkesztői normák betartása terén alkalmazandó konkrét etikai elveket és szabályokat.
Képességek	A hallgató képes betartani az újságírók etikai és szakmai kódexét, elősegíteni a különböző vélemények megjelenését a vitákban, tárgyalni a szerzővel a mű/produkció nyilvánosságra hozatalának és sokszorosításának jogairól.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, hogy értékelje saját munkáját.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az etika és a deontológia alapfogalmainak és sajátos problémáinak ismerete
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A médiakommunikáció gyakorlati helyzeteiben igényelt sajátos eljárások morális szempontjai iránti érzékenység kialakítása • A közkapcsolati és tömegtájékoztatási tevékenység etikai és deontológiai szabályait megsértő konkrét esetek elemzésének képessége • A tudományterületre vonatkozó jogi terminológia, jogszabályi háttér alapismereteinek elsajátítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A nyilvánosság és a média szerepe az ember mindennapi életében: együttműködés, vélemény-megosztás, információ, képzelet, meggyőzés, szórakoztatás.	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
2. Etika – értelmezés, gyakorlati bölcsesség és hivatás. A közkapcsolati és a média-kommunikáció szabályozásának formái. Szerkesztői elvek, etikai kódexek és szakmai standardok. Etikai vétségek elemzése.	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
3. Közérdekű tájékoztatás, közzététel és társadalmi kommunikáció. Az újságírói és a szerkesztői munka etikája.	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
4. „Puha hírek” (életmód- és bulvárújságírás) és a szórakoztató kommunikáció etikai problémái	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
5. Hivatásos média (mainstream media), civil média (citizen media), és a közösségi média etikai kérdései	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
6. A meggyőző kommunikáció (hírdetés, reklám, közkapcsolatok) etikai kérdései	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
7. Sajátos etikai követelmények: a képhasználat etikája. A sajtófotó. Fotóügynökségek Vitéz Ferenc: Hazudik-e a sajtófotó?	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
8. Sajátos etikai követelmények: A (nemi, etnikai, szexuális orientációbeli stb.) sztereotipizáló szemlélet elkerülése	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
9. Sajátos etikai követelmények: a tragédiák újságírói kezelése. Komplex kihívás Height, Joe-Smyth, Frank: Tragédiák és újságírók	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
10. Sajátos etikai követelmények: a Talk Show-k etikai vonatkozásai	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
11. Sajátos etikai követelmények: az gyermekek és fiatalok védelme	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
12. Etikai vétségek elemzésének általános menete	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
13. A jó újságíró erényei	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
14. Az újságíró teljesítményét befolyásoló hiányosságok	Ppt. bemutató, problematizálás, megvitatás	
<p>Könyvészet</p> <p>Bajomi-Lázár Péter: Média és társadalom, Antenna könyvek, 2006., 6. Médiaszabályozás, 145–156.;</p> <p>Bertrand, Claude-Jean: Deontologia mijloacelor de comunicare, Iași, Institutul European, 2000.;</p> <p>Cheney, George – May, Steve – Munshi, Debashish (eds): The Handbook of Communication Ethics. Routledge, New York, 2011.</p> <p>Coman, Cristina: Relațiile publice și mass-media, Iași, Polirom, 2000;</p> <p>Dagenais, Bernard: Profesia de relaționist, Iași, Polirom, 2002;</p>		

Davisson, Amber – Booth, Paul (eds): *Controversies in Digital Ethics*. Bloomsbury, New York, 2016.

Deaver, Frank: 6. Definirea adevărului. 7. Credibilitatea. In: Deaver, Frank: *Etica în mass media*, București, Silex, 2004., 78–104.;

Guld, Ádám: *A Z generáció média-használata. Jelenségek, hatások, kockázatok*, Libri, Budapest, 2022.

Habermas, Jürgen: *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása. Vizsgálódások a polgári társadalom egy kategóriájával kapcsolatban*, Budapest, Századvég-Gondolat, 1993;

Macovei, Monica–Dăgăliță, Adriana–Mihai, Dan: *Ghid Juridic pentru ziaristi ediția a III-a*, ActiveWatch - Agenția de Monitorizare a Presei, București, 2009.

Merchant, Brian: *The One Device. The Secret History of the Iphone*. Little, Brown and Company, New York–Boston–London, 2017. Designed in California, Made in China, 246–274.

Parsons, Patricia J.: *Ethics in Public Relations. A Guide to Best Practice. Second Edition*. Kogan Page Limited, London – Philadelphia, 2008.

Peters, Bernhard: *A nyilvánosság jelentése*. In: Angelusz Róbert-Tardos Róbert-Terestyéni Tamás: *Média – Nyilvánosság – Közvélemény. Szöveggyűjtemény. Gondolat Kiadó – PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék*, 2011

Rivers, William L. - Mathews, Cleve: 5. Eloszlatni a homályt a tárgyilagosság körül. 6. A hírgyűjtés etikája. 7. A tényfeltáró újságírás normái. In: Rivers, William L. - Mathews, Cleve: *Médiaetika. [Etica mass-media]*, Bagolyvár, Budapest, 1999., 90–158. ;

Rivers, William L. - Mathews, Cleve: 8. A hírcsomagolás eikája; 9. Vizuális kommunikáció. In: Rivers, William L. - Mathews, Cleve: *Médiaetika. [Etica mass-media]*, Bagolyvár, Budapest, 1999., 160–194.

Rivers, William L. - Mathews, Cleve: 10. A meggyőzés etikája. 11. A szexizmus kezelése In: Rivers, William L. - Mathews, Cleve: *Médiaetika. [Etica mass-media]*, Bagolyvár, Budapest, 1999., 196–216; 218–240.

Silverstone, Roger: *A médiapolisz és a mindennapi élet [Mediapolisul și viața cotidiană]*. In: Roger Silverstone: *Médiaerkölcs. A médiapolisz felemelkedése [Etica mediilor. Ascensiunea meadiapolisului]*, Napvilág, Budapest, 2010, 121–152.

Silverstone, Roger: *Szabályozás és műveltség [Reglementare și cultură]*: In: R. S.: *Médiaerkölcs. A médiapolisz felemelkedése [Etica mediilor. Ascensiunea meadiapolisului]*, Napvilág, Budapest, 2010, 181-207;

Ungvári Zrínyi, Imre: *Alkalmazott etikai alapfogalmak. Bioetika. Gazdaságetika. Közszolgálati etika. Médiaetika [Concepte fundamentale de etică aplicată. Bioetică. Etica afacerilor. Etica funcționarului public. Etica mass-media]*. Cluj-Napoca, Editura Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság, 2007., 43–72, 167–194.;

Vis, F., & Goriunova, O. (Eds.): *The Iconic Image on Social Media: A Rapid Research Response to the Death of Aylan Kurdi*. Visual Social Media Lab December, 2015.

Vitéz Ferenc: *Hazudik-e a sajtófotó? [Minte oare fotografia de presă?]*. Médiakutató, 2012 nyár.

Zylinska, Joanna: *The Culture of Blogging. At the Crossroads of Narcissism and Ethics*. In: Nick Couldry-Mirca Madianou-Amit Pinchevski: *Ethics of Media*. Palgrave Macmillan, London and New York, 2013. 91-105.

*** Nők és férfiak a hírekben. Aránytalanságok és beidegződések. Példák a magyarországi hírmédiából [Femei și bărbați în mass media. Disproporții și fixații. Exemple din mediile de informație din Ungaria]. Független Médiaközpont, 2014.

<https://www.rac.ro/ro>

<https://www.iqads.ro>

<http://www.legi-internet.ro/legislatie-itc/conventii-internationale/declaratie-privind-libertatea-comunicarii-pe-internet-consiliul-europei.html>

<https://www.apti.ro/bune-practici-comunicarea-pe-internet>

<http://www.legi-internet.ro/legislatie-itc.html>

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A nyilvánosság és a média szerepe az ember mindennapi életében Bernhard Peters: <i>A nyilvánosság jelentése [Sensul sferei publice]</i> ; Silverstone, Roger: <i>A médiapolisz és a mindennapi élet [Mediapolisul și viața cotidiană]</i> .		
2. A közkapcsolati és a média-kommunikáció szabályozásának formái Bertrand, Claude-Jean: <i>Deontologia mijloacelor de comunicare, BBC Editorial Guidelines. The BBC's Values and Standards</i> ; Macovei, Monica–		

Dăgăliță, Adriana-Mihai, Dan: Ghid Juridic pentru ziarști		
3. Közérdekű tájékoztatás, közvetítés és kommunikáció /Ganea, Liana-Ulmanu, Alexandru Brăduț: 1. Președintele Băsescu și telefonul confiscat, 6. Reporter incognito; Încălcarea gravă a normelor etice și profesionale de către presă, în cazul Marian Cozma,		
4. Életmód-újságírás, bulvár, szórakoztató kommunikáció/ Antalóczy Tímea: A szappanoperák genezise és analízise I.-II,		
5. Hivatásos média (mainstream media), civil média (citizen media), és a közösségi média Justiția și social media - Au început procesele împotriva comentariilor pe Facebook, /www.avocatura.com		
6. A meggyőző kommunikáció etikai kérdései Ganea, Liana-Ulmanu, Alexandru Brăduț: 8. Publicitatea și interferența cu spațiul editorial; 9. PR și jurnalism. Unde trasăm granite; Dana Oancea: Conflicte morale în raporturile PR-presă		
7. A sajtófotó National Press Photographers Association, Inc etikai kódexe		
8. A sztereotipizáló szemléletmód elkerülése Ganea, Liana-Ulmanu, Alexandru Brăduț: 4. Minorități și stereotipuri;		
9. Beszámolók tragédiákról Height, Joe-Smyth, Frank: Tragédiák és újságírók		
10. Kifogásolható nyelvezet és magatartás a Talk Show-k keretében		
11. Gyerekek és ifjak védelme		
12. Sajátos erkölcsi követelmények		
13. Az újságíró érényei		
14. Az újságíró munkáját veszélyeztető hiányosságok		
<p>Könyvészet</p> <p>Antalóczy Tímea: A szappanoperák genezise és analízise I.-II., I.: Médiakutató 2001 nyár, https://mediakutato.hu/cikk/2001_02_nyar/04_szappanoperak_genezise; II.: Médiakutató 2001 őszi, http://epa.oszk.hu/03000/03056/00004/EPA03056_mediakutato_2001_osz_08.html</p> <p>Badea, Camelia: Madalina Manole, ultimul interviu - o inventie Agerpres. Joi, 15 Iulie 2010, ziare.com</p> <p>BBC Editorial Guidelines. The BBC's Values and Standards, www.bbc.co.uk/editorialguidelines (20. 05.2010.)</p> <p>Christians, Clifford-Fackler, Mark-McKee, Kathy: Etica mass-media. Studii de caz, Iasi, Polirom, 2001</p> <p>Clubul Român de Presa: Codul deontologic al ziaristului</p> <p>Consiliul Român pentru Publicitate (RAC): Codul de Practica in Comunicarea Comerciala</p> <p>Convenția Organizațiilor de Media: Codul deontologic al jurnalistului, la Sinaia, 9 - 11 iulie 2004</p>		

Ganea, Liana–Ulmanu, Alexandru Brăduț: 1. Președintele Băsescu și telefonul confiscat; 4. Minorități și stereotipuri; 6. Reporter incognito; 8. Publicitatea și interferența cu spațiul editorial; 9. PR și jurnalism. Unde trasăm granița. In: Ioana Avădani (coord.): Stimularea gândirii critice a jurnaliștilor - Dileme etice și editoriale – Studii de caz din presa românească I., Centrul pentru Jurnalism Independent. București, 2007.

Height, Joe-Smyth, Frank: Tragédiák és újságírók. Útmutató riportereknek és szerkesztőknek [Tragedii și jurnaliști. Ghid pentru reporter și redactori]. Dart Center for Journalism & Trauma, 2003

Obae, Petrisor: Exclusiv! Scandalos. Ultimul interviu cu Madalina Manole a fost inventat de Agerpres! Pagina de media, 15 iulie 2010

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Etica în mass media, Masteratul Etica aplicată în societate, afaceri și organizații, Facultatea de Filosofie - Universitatea din București
- The Research Communication Ethics Project (RCEP), Philosophy Department, Kansas State University, USA
- Freedom of Speech and Communication Ethics, Department of Philosophy, Northern Illinois University, USA

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Szakmai etikai probléma-helyzetek felismerése	Folyamatos értékelés	10%
	Szakmai etikai probléma-helyzetek elemzése	Írásbeli dolgozat	40%
10.5 Szeminárium / Labor	Kommunikációtudomány jogszabályi alapjára vonatkozó ismeretek elsajátítása, törvényelemzési készségek kialakítása, gyakorlati tudnivalók.	Írásbeli vizsga	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei: átmenő jegy mind az előadási, mind a szemináriumi témákból			
•			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	Fenntartható fejlődés általános ikonja								
									

² Csak azokat a ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

Kitöltés dátuma:
2025.01.15

Előadás felelőse
dr. Ungvári Zrínyi Imre

Szeminárium felelőse
dr. Ungvári Zrínyi Imre

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.01.25

Intézetigazgató
Prof. dr. Radu Meza